

ПРЕС КЛИПИНГ

23. јул 2019.

НАСЛОВИ

Уз социјални програм рудник у Ресавици напушта 200 радника (стр.2)

Привредни раст у Србији ове године 3,5 одсто (стр.2)

РАДНИЦИ НА ЛИЗИНГ Синдикати се не слажу са Нацртом закона о агенцијама (стр.4)

Цена струје треба да расте (стр.5)

ММФ: Убрзати реформу система плата, поздрављамо повећање (стр.5)

МЕСЕЧНА ПЛАТА И ДО 2.000 ЕВРА Немци траже наше медицинаре чак и БЕЗ РАДНОГ ИСКУСТВА (стр.6)

ПОВЕЋАНЕ СТРАНЕ ИНВЕСТИЦИЈЕ У СРБИЈИ Улагања из иностранства већа за 14 одсто (стр.7)

ММФ: Струја треба да поскупи бар толико да би се ускладила с растом инфлације (стр.8)

Држава благостања као заједнички интерес радника и послодаваца (стр.10)

Извршни директор Заставе оружја смењен без образложења и под тачком „разно“ (стр.11)

Младе раднике ослободити пореза (стр.13)

Уз социјални програм рудник у Ресавици напушта 200 радника

Извор: Танјуг

Више од 200 запослених у Јавном предузећу за подземну експлоатацију угља у Ресавици изјаснило се за добровољни одлазак из предузећа уз социјални програм и 300 евра по години стажа

Више од 200 запослених у Јавном предузећу за подземну експлоатацију угља у Ресавици изјаснило се за добровољни одлазак из предузећа уз социјални програм и 300 евра по години стажа, изјавио је данас председник синдиката Небојша Миленковић.

Реч је, углавном, о људима са дугим стажом, рекао је Миленковић и додао да држава за социјални програм издваја по 200 евра, а рудник још 100.

Како каже, то је трећи одлазак радника уз социјални програм у последње три године.

На тај начин, број запослених у предузећу биће смањен за око 600 до 700 људи, са 4.100 на око 3.500 радника.

Миленковић је подсетио да свим радницима још није повезан радни стаж за 19 месеци 2011. и 2012. године.

ПОЛИТИКА ONLINE

Привредни раст у Србији ове године 3,5 одсто

Извор: Танјуг

Шеф канцеларије Међународног монетарног фонда (ММФ) у Србији Себастијан Соса рекао је данас да Србија ове године може да очекује привредни раст од 3,5 одсто, преноси Бета.

Додао је да се у другом полугодишту очекује да раст буде убрзан за разлику од првог када је био успорен због ремонта постројења у сектору енергетике.

Представљајући Извештај поводом спровођења саветодавног програма Нови програм сарадње уз подршку Инструмента за координацију политике (Policy Coordination Instrument - PCI) у Народној банци Србије, рекао је да је макроекономска стабилност неопходан предуслов за већи раст.

„Србија би ове године могла да има раст бруто домаћег производа (БДП) од 3,5 одсто, али постоје и ризици који долазе из екстерног окружења”, рекао је Соса.

На питање новинара шта треба урадити да би раст БДП у Србији био већи од три-четири одсто како би се смањио заостатак за упоредивим земљама, Соса је рекао да су потребне реформе.

„Да би раст био већи и одржив неопходне су структурне реформе, оне које повећавају продуктивност и инвестиције”, рекао је Соса.

Додао је да је уз то неопходно предузети мере за бору против сиве економије јер је још висока и мере против корупције.

„За већи привредни раст требало би повећавати квалитет јавних услуга и побољшати управљање државним и јавним предузећима као и спроводити реформе које ће унапредити пословну и инвестициону климу, а то су пре свега ефикаснији правни систем и спроводивост уговора”, рекао је Соса.

Додао је да у условима чврсте макроекономске стабилности „треба дозволити већу флексибилност, односно флукуацију девизног курса у оба смера, што би у средњем року помогло да се развије девизно тржиште и повећа динаризација”.

Одговарајући на питање да ли Србија може да се суочи са недостатком радне снаге јер људи напуштају земљу, иако је ММФ резултате реформи позитивно оценио, Соса је рекао да тај тренд не постоји само у Србији.

„Истраживање које је рађено недавно показало је да постоје и већи демографски изазови у неким земљама него у Србији”, додао је он.

„Начин да Србија спречи одлазак и омогући повратак људи који су напустили земљу је да спроведе реформе, што говори да су оне хитно потребне”, рекао је Соса.

Осим економских разлога за одлазак, како је рекао, постоје и други, а то су, између осталог, перцепција корупције и лош рад институција.

Истакао је да за заустављање емиграције становништва „не постоји магично решење”, али да ти предуслови повећавају шансе да се људи задрже или чак и врате.

Он је рекао да је прошле године остварен „одличан привредни раст уз ниску инфлацију, а да фискални дисперитет омогућава да пада јавни дуг”.

Дефицит биланса текућих трансакција се, према његовим речеима, „у потпуности покрива страним директним инвестицијама, а финансијски сектор је у добром стању”.

У реформама државних и јавних предузећа је постигнут извстан напредак, како је рекао Соса, али њих треба наставити.

Истакао је да у оквиру повећања инвестиција треба направити „ригорозан избор пројеката који максимално утичу на привредни раст”.

Он је оценио да је постигнут значајан корак у области спречавања прања новца и да Србија није осетила веће последице на инвестиције у периоду када је била на сивој листи Међудржавног тела за контролу и спречавање прања новца (ФАТФ).

Соса је казао да ММФ подржава индексаацију пензија према швајцарској формули, као и реформу система плата у јавном сектору, али је констатовао да она касни.

ММФ се, према његовим речима, залаже и за транспарентан поступак за приватизацију Комерцијалне банке.

На питање новинара шта је најважније још урадити у реформи јавних и државних предузећа Соса је казао да је Петрохемија остварила добитак и да треба искористити тај тренутак за приватизацију, а да ММФ зна да нема много алтернатива када је реч о ЈП ПЕУ Ресавица.

„Знамо да нема много алтернатива и да то предузеће послује захваљујући субвенцијама државе, али треба затварати најнепрофитабилније руднике у оквиру тог предузећа и радницима обезбедити социјалну помоћ”, рекао је Соса.

РАДНИЦИ НА ЛИЗИНГ Синдикати се не слажу са Нацртом закона о агенцијама

Аутор:Љ. Малешевић

НОВИ САД: У наредне две недеље Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања упутиће Влади Србије Нацрт закона о агенцијама за привремено запошљавање иако се синдикати нису сложили с кључним одредбама.

Влади Србије ће бити достављена верзија Нацрта тог закона која је, по образложењу у Министарству рада, „усаглашена с достављеним мишљењима министарстава и других надлежних органа и организација”.

Ваља подсетити на то да социјални партнери на седници Социјално-економског савета крајем маја нису постигли договор о Нацрту закона о агенцијском запошљавању јер је од осам примедби које су дали синдикати, усвојена само једна, и то да се супсидијарна одговорност замени солидарном. Тај једини прихваћени предлог синдиката значи да радник, уколико одлучи да тужи агенцију за запошљавање, у исто време и о истом трошку може одговорност затражити и од послодавца, што Нацртом, који је предложила Радна група Министарства рада, није било предвиђено.

Остале примедбе синдиката, који су заинтересовани за то да се тај законски акт донесе и тиме регулише положај око 100.000 радника који раде преко агенција и немају никакву заштиту нити регулисан законски оквир, нису прихваћене.

Члан Радне групе за израду Нацрта закона о агенцијском запошљавању у име УГС „Незавиност” Зоран Ристић оцењује да ће то што се Нацрт упућује Влади Србије без ставова синдиката свакако изазвати реакцију синдикалних организација. По његовим речима, сигурно је да се синдикати неће лако помирити са чињеницом да послодавац преко агенције за запошљавање може да ангажује и до 100 одсто радника.

Највише уговора с нискоквалификованим

По подацима Фондације Центра за демократију, највише изнајмљених радника има у регионима Београд – 45 одсто и Војводина – 30, а по делатностима у сектору услуга – 60 одсто, а потом у прерађивачкој индустрији – 37. Истраживање је показало да је учесталост уговора с агенцијом за привремено запошљавање код нискоквалификованих радника знатно већа него у ЕУ, док се висококвалификовани ређе запошљавају на лизинг.

Процењује се да у Србији између 70.000 и 100.000 радника раде преко више од 110 агенција за запошљавање. Њихов рад није регулисан ниједним законом, а радници на лизинг немају право на годишњи одмор, боловање, топли оброк, накнаду за превоз. Непостојање законске регулативе иде наруку послодавцима који изнајмљене раднике плаћају мање и према њима немају никакве обавезе. Такође, јавна је тајна да управо преко радника на лизинг многа јавна предузећа заобилазе забрану запошљавања.

Компаније у Србије раднике на лизинг запошљавају још од измена Закона о раду из 2014. године, који је прописао да се на одређено време не може радити дуже од две године. Код лизинга се то законско ограничење лако заобилази тако што изнајмљеног радника преузима друга агенција и склапа с њим нови уговор за исто радно место. То је пак могуће због тога што Закон о раду познаје само уговорни однос послодавца и запосленог, а закон који уређује рад преко агенција за запошљавање још није донет.

Да би се број радника на лизинг смањио и ограничио, синдикат је заузео став да се преко агенција може ангажовати од десет до 20 одсто запослених. Синдикати су тражили и да се

временски ограничи могућност запошљавања преко агенција, да се радницима на лизинг гарантује право на синдикално организовање и да могу потписати колективни уговор који би штитио њихова права.

У Нацрту који ће Министарство рада упутити Влади Србије на усвајање предвиђено је послодавац који запошљава од два до десет радника може ангажовати једног радника преко агенције, а ако запошљава од десет до 19, има право на два лизинг-радника. Уколико пак има од 40 до 49 запослених, има право на ангажовање пет радника преко агенције, али да то ограничење не важи ако су радници у агенцијама запослени на неодређено време.

Такође, Нацрт предвиђа да се радници преко агенција не могу ангажовати да би заменили штрајкаче у некој фирми или технолошке вишкове, али ни на месту државних службеника или службеника у локалној самоуправи и аутономној покрајини.

Цена струје треба да расте

Извор: ФоНет

БЕОГРАД: Шеф Канцеларије Међународног монетарног фонда (ММФ) у Србији Себастијан Соса рекао је да цена струје треба да расте бар толико да би се ускладила с растом инфлације, што је председник Александар Вучић најавио као ново поскупљење још у јуну месецу, јавља Глас Америке.

Иначе, ММФ је пре неколико дана донео одлуку о успешном завршетку другог разматрања економског програма Србије који је подржан Инструментом за координацију политике. Соса је на представљању тог документа, на питање новинара да ли ће порасте цене струје рекао да „тарифе нису мењане две године”, и да "постоји потреба да се повећа цена струје барем у складу с растом инфлације”.

Додао је да „цене електричне енергије треба мењати постепено, узимајући у обзир социјалне импликације”.

Цена струје у Србији, према мишљењу економиста и аналитичара, треба кориговати навише, али остаје проблем трансформације Електропривреде Србије које је већ деценијама нетранспарентно.

С обзиром да је рад те компаније скривен од очију јавности и да постоје сумње да је менаџмент изабран по политичком, а не стручном кључу и да, као и до сада, нико не одговара у јавности – остаје питање где ће новац од повећања цене овог енергента и завршити, наводи Глас Америке.

ММФ: Убрзати реформу система плата, поздрављамо повећање

Извор: Танјуг

БЕОГРАД: Реформа система плата представља корак у правом смеру ка рационализацији јавног сектора, изјавио је данас шеф канцеларије Међународног монетарног фонда у Србији, Себастијан Соса, додајући да ММФ поздравља повећање плата у Србији од почетка године и у јавном и у приватном сектору.

Он је новинарима рекао да се на реформи система плата у јавном сектору ради годинама, да се са тим касни, те да власти у Србији планирају да нови систем плата ступи на снагу током 2020. када се уради процена фискалних импликација.

Упитан о јазу између плата у јавном и у приватном сектору, Соса каже да су номинално и реално зараде од јануара до априла у просеку повећане 10 одсто.

"То повећање се дешава и у приватном и у јавном сектору и то поздрављамо", нагласио је и навео да су плате у јавном сектору веће него у приватном, али да у неким сегментима није тако. Приватни сектор, сматра Соса, треба да "ухвати корак" како би се плате повећале, али додаје да истовремено треба подржати и плате у јавном сектору које су мале.

"Тешко је да јавни сектор привуче и задржи раднике у неким областима, као што су информационе технологије... можете да видите одлазак из јавног сектора", каже.

Подсетивши да су и минималне зараде значајно повећане, за скоро 10 одсто, Соса је навео да ММФ поздравља такође намеру власти у Србији да поново уведу индексацију пензија што је и обавеза преузета ПСИ инструментом потписаним са ММФ-ом, а подржава и намеру да се уведу швајцарска формула за индексацију пензија.

"Ми то подржавамо. Мислимо да је добра идеја да се обезбеди простор за повећање пензија, а не да се пензије повећавају ад хок", рекао је Соса.

Најавио је наставак техничке помоћи ММФ-а у реформи Пореске управе Србије и то у сарадњи са Светском банком која има велики пројекат и кредит који ће подржати ту реформу.

Осврћући се на стање финансијског система у Србији, истакао је да је он у добром стању, да су проблематични кредити брзо смањени и да су сада на нивоу пре кризе.

ММФ, наводи Соса, подржава монетарну политику Народне банке Србије када је реч о смањењу каматних стопа у банкарству што значи ниже трошкове задуживања, а када је реч о девизном курсу, сматра да средњорочно постоји простор и треба дозволити нешто веће флукуације девизног курса.

Упитан о могућој кризи радне снаге и сречавању одласка младих и образованих из Србије, Соса је рекао да се из недавно објављеног документа ММФ-а о демографским изазовима види опадајући тренд радне снаге не само у Србији него у целом региону, а још драстичније у источној Европи.

Сматра да је за Србију изазов да спречи талас емиграције младих и талентованих, али и да унапреди и промовише повратак оних који су отишли из Србије.

"Не постоји чаробно решење. Поред већих плата, динамичнији приватни сектор који ће стварати прилике за предузетништво, унапређење институција и смањење перцепције корупције, то би све било важно да се ублажи овај проблем. Ови изазови захтевају да се реформе још хитније спроведу", рекао је Соса.

МЕСЕЧНА ПЛАТА И ДО 2.000 ЕВРА Немци траже наше медицинаре чак и БЕЗ РАДНОГ ИСКУСТВА

Аутор:Маја Башић

Одлазак медицинских радника из Србије и региона у земље Европе, посебно Немачку, могао би да се додатно повећа, јер су послодавци из те земље почели да траже и раднике без искуства, па чак и без нострификоване дипломе.

Овај тренд посебно је изражен када је реч првенствено о медицинским сестрама и техничарима, којима се сада у огласима регрутних кућа нуди посао и само са дипломом, положеним стручним испитом и познавањем језика. То потврђују и многи огласи у којима послодавци из иностранства траже медицинске сестре и техничаре са радним искуством или без њега.

Углавном је реч о реномираним групама клиника или појединим локалним клиникама, као и домовима за негу старијих и немоћних лица, те особа са посебним потребама, док се ређе ради о кућној нези.

Такође, они који одлуче да оду могу, а и не морају да имају нострификоване дипломе, само што им од овог детаља зависи износ плате. Наиме, бруто плата без признате, односно нострификоване дипломе у Немачкој се креће од 2.000 до 2.400 евра.

С друге стране, бруто плата са признатом дипломом износи од 2.500 до 3.300 евра. Уз ове плате, наравно, иду редовни додаци, а код свих послодаваца осигуран је привремени или трајни повољан смештај, наводи се у огласима. Оваква обећања мотивишу многе медицинаре да одлазе у Немачку, првенствено због неупоредиво веће плате.

Светомир К., медицински техничар, каже да је за посао већ конкурисао у једној немачкој клиници.

- Кад ми се указала ова прилика, ни тренутак нисам размишљао, одмах сам прихватио. Тамо бих месечно могао да зарадим више од 2.000 евра. Посебна погодност је то што послодавац обезбеђује смештај и то по веома повољним условима, сређује признавање дипломе и нуди могућност усавршавања, а све што траже су школа и језик - истиче наш саговорник.

У прилог лакшем одласку у Немачку иду и недавне измене закона који регулише усељавање стручне радне снаге из земаља ван ЕУ, који је немачки Бундестаг недавно усвојио, а које на снагу ступају почетком следеће године.

17.000 неговатеља, медицинских сестара и техничара недостаје Немачкој

Нови закон се не односи само на врхунске стручњаке него за све оне који пронађу запослење "које одговара њиховој квалификацији". И то за сва занимања, а не само за она које немачка Агенција за запошљавање прогласи дефицитарним, као што је то био случај до сада.

Онима са стручном квалификацијом сада је омогућено и да пре самог запослења дођу у Немачку како би овде тражили посао. Тај боравак је ограничен на шест месеци, а услов је да особа може да се сама издржава. Немачки послодавац више не мора ни да доказује да није могао да нађе таквог радника у својој земљи. Закон предвиђа и лакше признавање страних стручних диплома.

800 медицинских сестара годишње оде из Србије, подаци су синдиката

Недавно је о овом проблему говорио и председник Србије Александар Вучић, који је најавио повећање плата лекара и медицинских сестара, најмање за 10 одсто.

- Када се нађете пред избором да одете у иностранство или останете у земљи, изаберите Србију, јер сте управо ви најбољи и најодговорнији део друштва - рекао је Вучић, обраћајући се младим лекарима и медицинским сестрама и техничарима који су добили уговоре о раду.

Бонус ако доведу још радника

Немачке клинике кубуре са медицинским кадром па су зато спремне и да часте лекаре који регрутују колеге или техничаре да дођу код њих.

- Невероватан је мањак медицинских сестара и неговатеља, због чега се ти људи релативно лако запошљавају, а болнице и старачки домови траже их на све могуће начине. Ако људи које смо довели прођу пробни рад од шест месеци, добијамо бонус на плату од 2.000 евра - испричао је "Блицу" лекар који живи и ради у Улму.

ПОВЕЋАНЕ СТРАНЕ ИНВЕСТИЦИЈЕ У СРБИЈИ Улагања из иностранства већа за 14 одсто

Извор: Танјуг

Председник Привредне коморе Србије Марко Чадеж каже за да су стране инвестиције у нашој земљи у првих шест месеци ове године веће за 14 одсто у односу на претходну годину.

Чадеж је гостујући на РТС рекао да у 2019. са свим превирањима на глобалном нивоу, економским ратом САД и Кине, Србија може да буде задовољна својим привредним растом.

"Стране инвестиције су веће, а прошле године је Србија била на првом месту у односу на величину свог БДП. Улагања из иностранства већа су за 14 одсто у односу на исти период прошле године", истакао је Чадеж.

Како је указао, држава је емитовањем обвезница, омогућила банкама да се повољније и са мање ризика задужују на међународном тржишту што значи да ће привредници моћи да узмају јефтине зајмове.

Говорећи о новом улагању кинеског "Хестила" у смедеревску железару од 80 милиона долара, Чадеж каже да то показује да је кинески партнер дошао да остане дужи период, да модернизује производњу и буде продуктивнији упркос превирањима на глобалном тржишту.

Према његовим речима, "Хестил" намерава да ниво прераде повећа и зато улаже у сложеније извозне производе.

Чадеж наводи да су и представници Коморе често заједно са члановима Владе учествују на преговорима у Бриселу о квотама за извоз челика, додајући да се ти разговори крећу у добром смеру.

Говорећи о Споразуму о сарадњи Скупштине Србије и Приврене коморе, каже да тај документ треба да омогући Комори да на институционализован начин помогне парламенту и посланицима да разумеју боље законске предлоге који су важни за привреду.

"Према закону о коморама улога Привредне коморе је да да своје мишљење на законске предлоге који се тичу привредних активности", нагласио је Чадеж. Напомиње да је привредницима важно да кроз скупштинске одборе за привреду и пољопривреду могу да укажу на одређене ствари који законодавац не види.

"Често нови закони нису усклађени са раније донесеним прописима. На Привредној комори је да уочи проблем на терену и укаже законодавцу да примени оно што је потребно", објашњава Чадеж.

ММФ: Струја треба да поскупи бар толико да би се ускладила с растом инфлације

Аутор: [Бета](#)

Шеф Канцеларије Међународног монетарног фонда (ММФ) у Србији Себастијан Соса рекао је да струја треба да поскупи бар толико да би се ускладила са растом инфлације.

Он је на представљању Извештаја поводом спровођења саветодавног програма Инструмента за координацију политике (Полицу Цоординатион Инструмент-ПЦИ) у Србији на питање новинара да ли ће порастити цене струје рекао да "тарифе нису мењане две године.

"С обзиром на то да тарифе нису мењане две године постоји потреба да се повећа цена струје барем у складу са растом инфлације", рекао је Соса.

Додао је да "цене електричне енергије треба мењати постепено, узимајући у обзир социјалне импликације".

"Видимо добре трендове, посебно на фискалном плану. Кључни приоритети су јачање нивоа улагања, јавног и приватног, треба поново увести индексацију пензија, што је власт у Србији и најавила, како се пензије не би повећавале ад хок, али треба радити и на контроли броја запослених у јавном сектору, као и на реформи система зарада", казао је Соса.

Србија ће, како је рекао, морати да пређе на чистије изворе енергије.

"То поскупљење струје ће морати постепено да се дешава", додао је.

Србија може да очекује привредни раст од 3,5 одсто

Себастијан Соса каже да Србија ове године може да очекује привредни раст од 3,5 одсто. Додао је да се у другом полугодишту очекује да раст буде убрзан за разлику од првог, када је био успорен због ремонта постројења у сектору енергетике. Соса каже да је макроекономска стабилност неопходан предуслов за већи раст.

"Србија би ове године могла да има раст бруто домаћег производа (БДП) од 3,5 одсто, али постоје и ризици који долазе из екстерног окружења", рекао је Соса.

На питање новинара шта треба урадити да би раст БДП у Србији био већи од три-четири одсто, како би се смањио заостатак за упоредивим земљама, Соса је рекао да су потребне реформе.

"Да би раст био већи и одржив неопходне су структурне реформе, оне које повећавају продуктивност и инвестиције", рекао је Соса.

Додао је да је уз то неопходно предузети мере за бору против сиве економије, јер је још висока и мере против корупције.

"За већи привредни раст требало би повећавати квалитет јавних услуга и побољшати управљање државним и јавним предузећима, као и спроводити реформе које ће унапредити пословну и инвестициону климу, а то су пре свега ефикаснији правни систем и спроводивост уговора", рекао је Соса.

Додао је да у условима чврсте макроекономске стабилности "треба дозволити већу флексибилност, односно флукуацију девизног курса у оба смера, што би у средњем року помогло да се развије девизно тржиште и повећа динаризација".

Спровођењем реформи спречити одлазак људи

Одговарајући на питање да ли Србија може да се суочи са недостатком радне снаге јер људи напуштају земљу, иако је ММФ резултате реформи позитивно оценио, Соса је рекао да тај тренд не постоји само у Србији.

"Истраживање које је рађено недавно показало је да постоје и већи демографски изазови у неким земљама него у Србији", додао је он.

"Начин да Србија спречи одлазак и омогући повратак људи који су напустили земљу је да спроведе реформе, што говори да су оне хитно потребне", рекао је Соса.

Осим економских разлога за одлазак, како је рекао, постоје и други, а то су, између осталог, перцепција корупције и лош рад институција. Истакао је да за заустављање емиграције становништва "не постоји магично решење", али да ти предуслови повећавају шансе да се људи задрже или чак и врате.

Он је рекао да је прошле године остварен "одличан привредни раст уз ниску инфлацију, а да фискални дисперитет омогућава да пада јавни дуг". Дефицит биланса текућих трансакција се, према његовим речеима, "у потпуности покрива страним директним инвестицијама, а финансијски сектор је у добром стању".

Напредак у реформи јавних предузећа, треба га наставити

У реформама државних и јавних предузећа је постигнут изван напредак, како је рекао Соса, али њих треба наставити.

Истакао је да у оквиру повећања инвестиција треба направити "ригорозан избор пројеката који максимално утичу на привредни раст".

Он је оценио да је постигнут значајан корак у области спречавања прања новца и да Србија није осетила веће последице на инвестиције у периоду када је била на сивој листи Међудржавног тела за контролу и спречавање прања новца (ФАТФ).

Соса је казао да ММФ подржава индексацију пензија према швајцарској формули, као и реформу система плата у јавном сектору, али је констатовао да она касни. ММФ се, према његовим речима, залаже и за транспарентан поступак за приватизацију Комерцијалне банке. На питање новинара шта је најважније још урадити у реформи јавних и државних предузећа, Соса је казао да је Петрохемија остварила добитак и да треба искористити тај тренутак за приватизацију, а да ММФ зна да нема много алтернатива када је реч о ЈП ПЕУ Ресавица.

"Знамо да нема много алтернатива и да то предузеће послује захваљујући субвенцијама државе, али треба затварати најнепрофитабилније руднике у оквиру тог предузећа и радницима обезбедити социјалну помоћ", рекао је Соса.

Држава благостања као заједнички интерес радника и послодаваца

Пише: Соња Авлијаш, научна сарадница Универзитет Сциенцес По, Париз

Учимо да држава благостања, за коју се радничка класа широм Европе изборила након Другог светског рата, штити раднике од капиталистичке експлоатације и тржишних сила кроз социјална давања и „сигурне“ уговоре о раду.

Социјалне политике се приказују као политичка неопходност, али и као економски трошак за послодавце који по сваку цену треба минимализовати да би се омогућила боља ценовна конкурентност и већи економски раст. Унутар ове парадигме, тешко је замислити да би држава благостања могла да буде институција од користи за капиталисте и послодавце, као и да би они могли пронаћи заједнички интерес са радницима.

Међутим, шведска, а потом и скандинавска, социјалдемократска држава настала је 1930-их година управо тако што није супротстављала интересе капитала и радника, већ тако што је инсистирала на томе да држава благостања користи обема странама.

Проминентни стручњаци и активисти у области социјалне политике у том периоду у Шведској били су брачни пар Алва и Гунар Мирдал (Алва & Гуннар Мурдал), социолошкиња и економиста, обоје добитници Нобелове награде, она за мир 1982. године, а он за економију 1974. године.

Њих двоје су у свом раду и политичком ангажману инсистирали да улагање послодаваца и државе у раднике/це и њихову децу, кроз образовање деце и одраслих, као и бригу о деци, има позитивне ефекте на економски раст.

Они су показали и да овакве јавне политике повећавају продуктивност радне снаге, те стога нису само трошак за државу и предузећа. Тако је настала парадигма социјалног улагања (социал инвестмент) која чини интегрални део скандинавског модела раста.

Парадигма социјалног улагања, која промовише образовање деце и одраслих у достојанственим условима као основни стуб државе благостања, данас је посебно добила на значају и ван Скандинавије, услед глобалне експанзије економије засноване на знању, која даје акценат на знање као важан фактор за креирање додате вредности, неретко чак и важнији од капитала. Ако државу благостања посматрамо у овим оквирима, не можемо више тврдити да она нестаје, већ видимо да се она прилагођава новим социјалним и економским ризицима, као што су промене у демографској, економској и породичној структури.

Код скандинавског модела раста извозна конкурентност постиже се претежно на основу квалитета производа, уместо његове цене. образовање и могућност преквалификаовања и доквалификаовања радне снаге изузетно су важни да би се постигао квалитет производа.

Како радници доста улажу у образовање и вештине, држава штити та улагања кроз великодушна социјална давања појединцима у случају губитка запослења, које је могуће зато што је потребан одређени ниво флексибилности тржишта рада зарад оптимизације трошкова производње добара и услуга.

Овакве социјалне политике стварају позитивну повратну спрегу где људи још више инвестирају у своје вештине јер за њих бивају награђени.

Но, једно је Скандинавија, а друго смо ми, с правом ћете помислити. А да ли је нешто од ових идеја применљиво у источној Европи?

Одговор на ово питање можемо пронаћи на примеру балтичких земаља, а нарочито Естоније. Док економска литература балтичке земље сматра најнеолибералнијим реформаторима од свих источноевропских чланица ЕУ због њихових радикалних програма макроекономске стабилизације, много се мање пажње поклања чињеници да су те земље прибегле значајним социјалним улагањима још од 90-их година прошлог века.

Балтичке земље су рано препознале образовну политику као изузетно важну за развој извозне конкурентности, а интерес у томе су виделе и политичке странке и послодавци. Оне су континуирано, од почетка транзиције, имале међу вишим издацима за образовање у земљама ОЕЦД-а.

Доста су улагале и у дигитализацију образовања и привреде, као и дигиталну писменост, а паралелно се фокусирали и на развој услужне економије базиране на знању. Поред тога, политике запошљавања су укључивале активне мере, али и солидну заштиту радника кроз социјална давања у случају незапослености, док је задржана и висока запосленост у јавном сектору у односу на остатак источне Европе, нарочито у секторима образовања и здравства. Занимљиво је и да је Естонија, која је најуспешнија од три земље у примени ових политика, 2015. достигла треће место на светским ПИСА тестирањима функционалне писмености 15-годишњака, одмах иза Сингапура и Јапана.

Пример балтичких земаља нам указује да је идеолошки опасно игнорисати улогу коју држава благостања и јавни сектор имају у подизању међународне конкурентности и економском расту, јер то ствара лажни утисак да се за све позитивне економске резултате побринуло отворено тржиште, док се политике које штите раднике искључиво представљају као економски трошак, али политичка неопходност.

Иако балтичке земље нису достигле скандинавски стандард државе благостања, оне су ипак прогресивније од остатка источне Европе по питању социјалних улагања, те могу бити добар пример за остатак региона. Са друге стране, не треба занемарити ни бројне изазове са којима се суочавају земље европске полупериферије.

Ниска цена висококвалификованог рада у источној Европи доводи до одлива мозгова у које се улаже државни новац кроз образовање. Ти мозгови доприносе развоју земаља из центра, где постоји боље плаћена потражња за њиховим вештинама.

Стога улагање у образовање није довољно само по себи, већ оно мора да буде интегрални део модела развоја целе економије, која би требало да ствара квалитетне послове за висококвалификоване раднике. Поред тога, старење становништва, те већа гласачка моћ пензионера него младих, додатно доводи до мање потражње за политикама социјалног улагања.

Извршни директор Заставе оружја смењен без образложења и под тачком „разно“

Пише: З. Радовановић

Ђорђе Несторовић, извршни директор Заставе оружја за производњу и технологију, практично „други човек“ крагујевачке фабрике, крајем прошле недеље смењен је са те функције. Фабрички Надзорни одбор Несторовића је сменио, сазнајемо, под тачком „разно“ на прошлонедељној седници тог органа управљања, а запослени у Застави и јавност о разлозима те смене нису обавештени. Смењени Ђорђе Несторовић Заставин је кадар, који је својевремено био и генерални директор Заставе оружја и Заставине фабрике камиона.

У Застави оружју и овоме ћуте и почетком ове седмице, а не оглашава се ни Несторовић који данас није одговарао на позиве и поруке нашег листа. Генерални директор Заставе оружја Младен Петковић наводно није тражио смену свог најближег сарадника задуженог за

производњу и технологију, већ је Надзорни одбор, са пуковником Ивицом Марјановићем на челу, опет наводно, самоиницијативно склонио Ђорђа Несторовића из менаџмента једине домаће фабрике пешадијског наоружања, те ловачко-спортског и оружја за личну одбрану. Како је Застава оружје фабрика од значаја за безбедност земље, чији је већински власник држава, то изненадна и необразложена смена извршног директора Ђорђа Несторовића, према мишљењу упућених, никако није израз самовоље пуковника Ивице Марјановића, већ је нови доказ о плановима представника надлежних државних установа да производњу и пословање те компаније, која готово комплетну производњу оружја извози у више од 40 земаља широм света, ставе под своју апсолутну контролу и тиме утичу и на све изгледнију промену власничке структуре Заставине фабрике оружја.

Због тога је, уосталом, крајем прошле године, без икаквог образложења, смењен тадашњи генерални директор Заставе оружја, пуковник Милојко Брзаковић, и на његово место, из ваљевског „Крушика“ доведен економиста Младен Петковић, са којим су у Крагујевац стигле и информације Балканске истраживачке мреже (БИРН) да је видјеним трговцима оружја (у том контексту помињан је и отац министра полиције Небојше Стефановића, Бранко – прим. З.Р.) „Крушикове“ mine и друге производе продавао знатно јефтиније од цене по којој их је куповала државна компанија Југоимпорт СДПР.

У прилог претпоставци о „играма моћи“ у Застави оружју сведочи и чињеница да је смена Ђорђа Несторовића, који је на место извршног директора фабрике постављен почетком године, покушана и пре два месеца, али тај покушај није успео јер су Несторовића, како тврде наши извори у Застави, тада подржали шеф БИА Братислав Гашић и познати трговац оружјем Слободан Тешић. Два месеца доцније, Несторовића је сменио Надзорни одбор, који стоји и иза претходног покушаја, и који је, својевремено, мимо знања тадашњег министра одбране Зорана Ђорђевића, у Застави оружју поставио помоћник министра одбране Ненад Милорадовић, који је и породично везан за фабрику оружја у Крагујевцу. Зашто је, у међувремену, остао без подршке Гашића и Тешића, не зна се.

Како се Несторовић јуче није одазивао позивима и порукама, то је без одговора остало и наше питање – да ли је са места извршног директора за производњу и технологију Заставе оружја смењен како би била отклоњена и евентуална сметња за предвидјено масовније укључивање приватних фирми у производни процес те фабрике, што би био увод у њену докапитализацију, односно делимичну приватизацију, коју омогућава лане усвојени Закон о производњи и промету наоружања и војне опреме. Тај закон, подсетимо, омогућава иностраним и домаћим инвеститорима да постану власници до 49 посто капитала Заставе и осталих домаћих водећих војних фабрика из групације Одрамбене индустрије Србије (ОИС), с тиме што ниједан појединачно не може да има више од 15 одсто власништва у најзначајним предузећима ОИС. Да ли је смена Ђорђа Несторовића, увод у, како се шпекулише, докапитализацију и приватизацију Заставе оружја, поуздано још увек не може да се дозна. Недавно је, одлуком директора Младена Петковића, с посла био истеран председник Синдиката Заставе оружја Драган Илић, који је прошле године предводио вишенедељне протесте оружара против најављене приватизације фабрике. Илић је, иначе, на посао враћен тек након жестоког притиска домаћих и иностраних синдиката.

Индикативно је и да држава и даље, и упркос закону који јој то омогућава, не предизима ништа да конвертује неизмирене пореске обавезе Заставе оружја у улог у капиталу те фабрике, већ дозвољава да тоне у „дужничко ропство“, које све озбиљније угрожава пословање компаније. Порески и остали дугови, те губици, које зидају камате на дугове, Заставе оружја, према најновијим информација, премашиле су 16 милијарди динара.

Младе раднике ослободити пореза

Пише: Реч тајкуна, име аутора познато редакцији

Силно сам се изненадио кад сам у једном београдском таблоиду видео специјалну тему којом помажу радно способним грађанима да напусте Србију и запосле се у Немачкој. Свега сам се нагледао, али да медији помажу грађанима да емигрирају, то још нисам доживео. Јесте, Јосип Броз средином 60-их година прошлог века, притиснут великом незапосленošћу, отворио границе Југославије и пустио да из ње изађе милион гастарбајтера који су посао тражили у Немачкој, Аустрији, Француској, Швајцарској... Била је то углавном неквалификована, ниско плаћена радна снага, регрутована из руралних и полуиндустријализованих подручја. Њен одлазак суштински није утицао на пад бруто домаћег производа СФРЈ, али јесте значајно оборио стопу незапослености. Власт у Србији данас опет подстиче егзодус нових гастарбајтера који су – за разлику од оних из прошлог века – најобразованији, најкреативнији и најспособнији део друштва и чији рад највише вреди и највише може да утиче на пад БДП-а. У том штеточинском послу власти учествују и медији, али и једна асоцијација привредника – Привредна комора – од које се то не би могло очекивати а она својски преко заједничких организација (српско-немачка и српско-аустријска) подстиче школовање за занимања која су баш потребна тржиштима рада тих држава.

А тржиште рада у Србији убрзано се празни. Све моје колеге с којима разговарам о тој теми, а видим да је тако и у појединим друштвеним делатностима, жале се на недостатак квалификоване, стручне и образоване радне снаге. Србију је за две деценије напустило 650.000 лекара и медицинских техничара, возача, заваривача, водоинсталатера, електричара, керамичара...

Пре неки дан објављена је студија ММФ-а која предвиђа да би Србија могла да остане без петине радника (500.000-600.000) у наредних 30 година. То је драматично упозорење. Овако мала држава тај „лукусуз“ себи не би смела да приушти.

Време је за озбиљно промишљање и реаговање.

Држава је, по обичају, реаговала старовременски – „ако хоћеш да гурнеш проблем под тепих, предложи комисију“ – и формирала тим „еминентних људи“ који би требало да помогне влади с предлогом мера како да млади остају у земљи и како би се они који су отишли вратили у Србију. То је бацање прашине у очи. Каква комисија, какви еминентни стручњаци. Сви механизми за решавање тог проблема су у рукама државе и добро су познати и у теорији и у пракси. Једини начин да се радна снага задржи у Србији је висина месечне зараде. Гнушам се социјалистичко-синдикалног става да треба ојачати права радника па ће они због тога остати у Србији. Не одлазе нам стручњаци и квалификовани мајстори у Немачку због „ојачаних права“ у тој земљи него због високе плате. Све док је просечна плата већа у неким државама региона, квалификовани радници ће одлазити а радна места у Србији остајаће празна. Мере економске политике Владе морају да омогуће свим послодавцима – и нама предузетницима и држави – да повећају зараде запослених које би (као један од узрока) подржале солидан привредни раст. У овом тренутку, најјачи извор већих плата је смањење намета на рад и пословање.

Верујем да би значајан утицај на смањење одласка младих квалификованих радника и високообразованих стручњака имала, на пример, одлука Владе да те раднике ослободи плаћања пореза на доходак, што би им аутоматски подигло зараду.

Није, међутим, ни све до одлука Владе. Људи морају да схвате важност конкуренције на тржишту рада и зато треба да се припреме за целоживотно учења и преквалификације. У мојој, али и многим другим фирмама, управо то подстичемо.